

Mitolojideki politika

Nizamettin ÖZMEN

Perge Tiyatrosu kazısında yeryüzüne çıkarıldıktan sonra, Antalya Müzesi Perge Salonu'nda sergilenmeye başlanan Gigantomakhia frizleri, tarih boyu gücü gösteriyor

Geçtiğimiz hafta içinde gerçekleştirilen "Arkeoloji Filmleri Toplu Gösterimi" bize bir gerçeği daha gösterdi. Tarih boyu güç hep egemendi. Mitolojide bu, Gigant'larla tanrıların savaşları ile anlatılıyor. Her parçada da sonuç değişmiyor ve tanrılar galip geliyor

Geçtiğimiz hafta çok önemli bir etkinliğe daha sessiz sedasız ev sahipliği yaptı Antalya... "Arkeoloji Filmleri Toplu Gösterimi" çerçevesinde toplam 25 film gösterildi. AKM Aspendos Salonu'nda... Gündemimiz gereği çok istememize rağmen hepsini izleyemediğimiz filmlerden birinde, "Küçük balık büyük balığı yutar" atasözünün mitolojide bile olduğu görüldü. Güçlü güçlüydü, her zaman zafer onundu...

Alman yönetmenler Thomas Beutelschmidt ve Manuel Köppen'in "Bergama'dan Berlin'e" adlı filmi, frizlerinde, mitolojide Tanrılarla devlerin mücadelesini yansıtan Bergama Zeus Sunağı konu ediliyordu. Filmde, temelleri Bergama'da, sunağın Berlin'de bulunuşu ve bu yolculuk anlatılıyordu. Filmde, frizlerde yer alan öykü ile ilgili

bilgi verilirken, çok önemli bir noktanın da altı çiziliyordu: "Mitolojide dahil tüm tarih boyunca tabanın tavana, yönetene karşı bir savaşı vardı. Bu savaş burada, yılan gövdeli devlerle tanrılar arasındaki savaşları konu alıyordu. Sonuç bugünkünden daha değişik değildi. Güçlü her zaman güçlüydü. Ya da "Büyük balık küçük balığı yutar" di...

Bu olayı, Azva Erhat, "Mitoloji Sözlüğü" adlı eserinde bakan nasıl anlatıyor:

"Gigant'ları, yani devleri, Uranos'la Gia'nuns birleşmesinden doğan titanlardan ayırmalı. Theogonia'da Hesiodos, Uranos'un kesilen hayalarından akan kanın toprağa damladığını ve bir süre sonra da Gala'nın devleti "parlak zırhlı ve uzun kargılı" olarak meydana çıktığını yazar, sonra da söz etmez artık onlardan. Ama başka mythos yazarları ve özellikle de plastik sanatlar, görülmemiş boyda ve güçte olup, bedenleri birer yılan kuyruğuyla biten bu azmanları konu edinmişlerdir. Titan'ları yendikten sonra Olympos tanrıları bu yaratıklara karşı koymak zorunda kalmışlar. Çünkü Gigant'lardağları üst üste yığarak Olympos'a saldırmışlar. Bu kez de, devleri yalnız bir ölümlü insanın yenebileceğini bildiren bir kehanet var olduğundan, tanrılar Herakles'e başvurmuşlar. Herakles'te başta Zeus ve Aigis kalkantıyla Athena olmak üzere, tanrıların yardımıyla Gigant'ları öldürmüş.... Gigantomakhia, yani devler savaşı bir söylentiye göre Trak-

Kazıdan önce Perge Tiyatrosu

Bu resim, Prof. Dr. Jale Inan Perge Tiyatrosu'nda kazıya başlamadan önce çekilmiş. Müzedeki Perge Salonu'nda sergilenen eserlerin tümü, yukardaki resmin sol bölümünde görülen toprak yığınının altından çıkarılmış.

ya'da, bir başka söylentiye göre Arkadya'da olmuş. Bu konu Bergama'nın Zeus Sunağı'nda en parlak bir biçimde işlenmişti. Bergama'dan alınıp Berlin Müzesi'ne götürülen ve orada yeni baştan kurulan Zeus Sunağı'nın frizi dev boyda 118 kabartmadan meydana gelir; bu kabartmaların her birinde Olympos tanrılarıyla Gigantlar arasındaki savaş canlandırılır. Devler aslan ya da boğa kafalı ve yılan kuyruklu azmanlardır. Olympos tanrılarında Zeus, Athena, Leto, Apollon, Artemis, Dione, Aphrodite ve Nyks ile Moira'lar savaşa katılır. Devlerden Otos, Alkyoneus, Porphyron ve daha adları belirtilmeyen başkaları görülür. Kabartmalarda devlerin, tanrıların gücü altında ezildikleri, gövdeleri paramparça edilip korkunç acılar içinde kavrıldıkları an canlandırılmıştır." Antalya Müzesi'nin bir türlü ziyarete açılmayan Perge Salonu'da, tiyatrodan getirilen frizlerle süslenmiş. Tarihçiler, bu frizlerin, Gigantimokhia'nın Roma çağına yansması olarak gösteriyor. Perge Müzesi sadece bununla kalmıyor. Uçkapılar'a adını veren Kral Hadrianus, Afrodit, Marsias, Hermes ve Herakles gibi ünlü isimleri de barındırıyor.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0700608